

CZWARTA SEKCJA

**SPRAWA GOC p. POLSCE**

*(Skarga nr 48001/99)*

WYROK

STRASBURG

16 kwietnia 2002 r.

*Wyrok ten będzie ostateczny w okolicznościach określonych przez artykuł 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten może zostać poddany korekcie wydawniczej.*

**W sprawie Goc p. Polsce,**

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja) zasiadając jako Izba składająca się z:

Sir Nicolasa BRATZA, *Przewodniczącego*,

Pani E. PALM,

Pana J. MAKARCZYKA,

Pani V. STRÁŽNICKÁ,

Pana M. FISCHBACHA,

Pana J. CASADEVALLA,

Pana R. MARUSTE, *sędziowie*,

oraz Pana M. O'BOYLE, *Kancelerza Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 23 października 2001 r. oraz 26 marca 2002 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w ostatnim z wymienionych dni:

**POSTĘPOWANIE**

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 48001/99) wniesionej przeciwko Polsce do Europejskiej Komisji Praw Człowieka ("Komisja") na gruncie dawnego artykułu 25 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności ("Konwencja") przez polskiego obywatela Stanisława Goca ("skarżący") w dniu 6 lipca 1998 r. Trybunał zgodził się by po śmierci skarżącego, która miała miejsce w dniu 2 grudnia 2000 r. prawo do podtrzymywania skargi miał jego syn T.G.

2. Skarżący nie był reprezentowany przed Trybunałem. Rząd polski ("Rząd") reprezentowany był przez swojego pełnomocnika Pana K. Drzewickiego z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący twierdził, w szczególności, że jego prawo do "rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie" nie zostało poszanowane.

4. Skarga została przekazana do Trybunału w dniu 1 listopada 1998 r., kiedy to wszedł w życie Protokół nr 11 do Konwencji (artykuł 5 § 2 Protokołu nr 11).

5. Skarga została przydzielona Czwartej Sekcji Trybunału (artykuł 52 § 1 Regulaminu Trybunału). Wewnątrz tej Sekcji, Izba, która miała rozpoznać sprawę (artykuł 27 § 1 Konwencji) została ustanowiona zgodnie z artykułem 26 § 1 Regulaminu Trybunału.

6. Na podstawie decyzji z dnia 23 października 2001 r. Izba Czwartej Sekcji uznała skargę za dopuszczalną.

7. W dniu 1 listopada 2001 r. Trybunał zmienił skład Sekcji (Artykuł 25 § 1 Regulaminu). Sprawa ta została przydzielona do nowo utworzonej Czwartej Sekcji (artykuł 52 § 1 Regulaminu).

## FAKTY

8. Skarżący urodził się w 1904 r. i mieszkał w Warszawie. Był on współ-właścicielem gruntu oraz domu w Warszawie.

9. W dniu 23 września 1980 r. G.G., jeden ze współ-właścicieli („powód”) wniósł do Sądu Rejonowego Warszawa-Praga wniosek o zniesienie współwłasności nieruchomości.

10. W dniu 2 sierpnia 1984 r. Sąd Rejonowy wydał postanowienie znoszące współwłasność nieruchomości. W dniu 21 stycznia 1985 r., na podstawie odwołania skarżącego, Sąd Wojewódzki uchylił powyższe postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

11. W dniu 24 września 1986 r., na wniosek powoda, Sąd Rejonowy wydał postanowienie zabraniające wprowadzania na poddasze jakichkolwiek osób trzecich. W dniu 27 maja 1988 r. sąd wydał kolejne postanowienie zabraniające skarżącemu i jego żonie wykonywania jakichkolwiek zmian i przeróbek na terenie nieruchomości. W dniu 24 listopada 1989 sąd odrzucił kolejny wniosek powoda o wydanie postanowienie zabezpieczającego.

12. Uzyskawszy kilka opinii biegłych Sąd Rejonowy wydał postanowienie wstępne w dniu 22 grudnia 1989 r. Ustalono, że przedmiotowy dom składa się dwóch mieszkań, piwnic i poddasza. W dniu 9 lipca 1990 r. po złożeniu odwołania przez skarżącego Sąd Wojewódzki uchylił powyższe postanowienie.

13. W dniu 24 grudnia 1990 r. skarżący złożył wniosek do Sądu Rejonowego o uzyskanie zezwolenia na wykonanie prac związanych z dostawą gazu do jego mieszkania. W dniu 8 marca 1991 r. sąd zdecydował połączyć jego wniosek z wnioskiem dotyczącym podziału nieruchomości. W dniu 7 czerwca 1991 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie odrzucił zażalenie skarżącego na postanowienie z dnia 8 marca 1991 r. jako prawnie niedopuszczalne.

14. W dniu 4 marca 1992 r. Sąd Rejonowy odrzucił wniosek skarżącego o wydanie postanowienia zezwalającego na wykonanie prac na poddaszu domu. W dniu 10 czerwca 1992 r. Sąd Wojewódzki utrzymał postanowienie w mocy.

15. Wydaje się, że w bliżej nie sprecyzowanym dniu w 1993 r. Sąd Rejonowy postanowił dokonać wizji lokalnej nieruchomości. W kwietniu 1993 r. zgodnie z nakazem sądowym strony uiściły z góry należność za wizję lokalną. Na podstawie listu z dnia 8 kwietnia 1994 r. adwokat skarżącego poinformował sąd, że pomimo iż dwukrotnie (w dniach 14 października 1993 r. oraz 24 marca 1994 r.) ustalano datę wizji lokalnej nie odbyła się ona ponieważ przedstawiciel sądu nie pojawił się na miejscu. W dniu 29 kwietnia 1994 r. sąd odrzucił wniosek skarżącego o przeprowadzenie inspekcji nieruchomości. W dniu 27 maja 1994 r.

odwołanie skarżącego od tego postanowienia zostało oddalone przez Sąd Rejonowy jako prawnie niedopuszczalne.

16. W dniu 29 kwietnia 1994 r. Sąd Rejonowy zlecił by uzyskać dowód z opinii biegłych z Instytutu Techniki Budowlanej. Od 2 lutego 1995 r. akta sprawy znajdowały się w Sądzie Wojewódzkim ze względu na zażalenie skarżącego na niesprecyzowane postanowienie (o charakterze procesowym) Sądu Rejonowego. W dniu 20 marca 1995 r. Sąd Wojewódzki utrzymał postanowienie w mocy. W dniu 27 kwietnia 1995 r. akta sprawy zostały zwrócone do Sądu Rejonowego.

17. W dniu 4 maja 1995 r. Sąd Rejonowy zwrócił się do Dyrektora Instytutu Techniki Budowlanej o wyznaczenie biegłego, który przejął by nadzór nad przygotowaniem opinii zleconej przez sąd. W dniu 8 czerwca 1995 r. akta sprawy zostały przesłane do Instytutu Techniki Budowlanej w celu przygotowania opinii w przeciągu dwóch miesięcy. W dniu 16 sierpnia 1995 r. Sąd Rejonowy zwrócił się z prośbą do Instytutu o przyspieszenie przygotowania opinii. W dniu 22 listopada 1995 r. sąd otrzymał opinię biegłego i przesłał stronom kopie.

18. W grudniu 1995 r. skarżący przedstawił Sądowi Rejonowemu swoje stanowisko w stosunku do opinii biegłego. W dniu 22 grudnia 1995 r. oraz 20 lutego 1996 r. B.G., jedna ze współwłaścicieli, przedłożyła swoje stanowisko co do opinii biegłego. W dniu 15 marca 1996 r. skarżący przedstawił sądowi swoje stanowisko w sprawie.

19. W dniu 20 marca 1996 r. skarżący ponownie złożył wniosek do Sądu Rejonowego o zezwolenie na wykonanie prac związanych z dostawą gazu do jego mieszkania.

20. W dniu 9 kwietnia 1996 r. Sąd Rejonowy przeprowadził rozprawę. W dniu 20 kwietnia 1996 r. G.G. i B.G. (współ-właściciele) przedstawili sądowi swoje roszczenia w sprawie. W dniu 29 października 1996 r. Sąd Rejonowy przeprowadził rozprawę.

21. W dniu 21 listopada 1996 r. skarżący zwrócił się z prośbą do sądu by B.G. i G.G. zostali zobligowani do poinformowania sądu o swoim stanowisku odnośnie wniosku z dnia 20 marca 1996 r. o uzyskanie zezwolenia na wykonanie prac związanych z dostawą gazu do jego mieszkania.

22. W dniu 3 lutego 1997 r. B.G. i G.G. zwrócili się do Sądu Rejonowego o odroczenie rozprawy ze względu na zły stan zdrowia B.G. Poinformowali również sąd, że są przeciwni wykonywaniu przez skarżącego jakichkolwiek prac w domu.

23. W dniu 4 lutego 1997 r. Sąd Rejonowy zawiesił postępowanie ponieważ nie mógł ustalić adresu D.B., uczestnika postępowania. Postępowanie zostało wznowione w dniu 6 października 1997 r.

24. W dniu 16 grudnia 1997 r. Sąd Rejonowy ponownie zawiesił postępowanie ponieważ B.G. zmarła 3 października 1997 r.

25. W dniu 16 września 1999 r. skarżący przesłał do Sądu Rejonowego informacje o jedynym spadkobiercy B.G. i zwrócił się o wznowienie postępowania. W dniu 17 listopada 1999 r. sąd odrzucił wniosek skarżącego. W dniu 8 lutego 2000 r. Sąd Wojewódzki utrzymał w mocy postanowienie.

26. W dniu 10 marca 2000 r. adwokat skarżącego zwrócił się do Sądu Rejonowego o ustanowienie kuratora spadku po zmarłej B.G. W dniu 30 sierpnia 2000 r. sąd wyznaczył powódkę G.G. jako kuratora spadku.

27. W dniu 2 grudnia 2000 r. skarżący zmarł w wieku dziewięćdziesięciu sześciu lat. W bliżej nie sprecyzowanym dniu Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi orzekł, że spadkobiercami po skarżącym są jego synowie T.G. i E.G. W konsekwencji T.G. oraz E.G. wstąpili w miejsce skarżącego w postępowaniu. Następnie adwokat T.G. złożył wniosek do sądu o podjęcie postępowania. W dniu 23 października 2001 r. adwokat T.G. zwrócił się z prośbą do Przewodniczącego Wydziału Cywilnego Sądu Rejonowego o przyspieszenie postępowania.

28. Wydaje się, że postępowanie jest nadal zawieszone i tym samym nadal trwa przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Pragi.

## PRAWO

### I. DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 6 § 1 KONWENCJI

29. Skarżący skarżył się, że długość postępowania w jego sprawie przekroczyła rozsądny termin w rozumieniu artykułu 6 § 1 Konwencji, który we właściwej części stwierdza:

„Przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym..., każdy ma prawo do sprawiedliwego... rozpatrzenia jego sprawy... przez [a] ... sąd...”.

30. Rząd kwestionował tę opinię.

#### A. Okres podlegający rozpatrzeniu

31. Trybunał zauważa, że postępowanie rozpoczęło się 23 września 1980 r., kiedy to G.G., jedna ze współ-właścicieli, złożyła wniosek do Sądu Rejonowego dla Warszawy-Pragi o zniesienie współwłasności nieruchomości. Jednakże okres podlegający rozpatrzeniu rozpoczął się nie w tym dniu, ale 1 maja 1993 r. kiedy weszła w życie deklaracja na mocy której Polska uznała prawo do skarg indywidualnych na gruncie artykułu 25 Konwencji. Postępowanie to nadal trwa przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Pragi. Tym samym trwa ono dwadzieścia jeden lat, sześć miesięcy i trzy dni, z których okres ośmiu lat, dziesięciu miesięcy i

dwudziestu jeden dni wchodzi w zakres jurysdykcji Trybunału *ratione temporis*.

32. Trybunał uznaje, że aby móc ocenić, czy długość postępowania była rozsądna należy wziąć pod uwagę stan postępowania w dniu 1 maja 1993 r. (zobacz między innymi wyrok w sprawie *Humen p. Polsce* [GC], nr 26614/95, §§ 58-59, 15 października 1999).

## **B. Rozsądna długość postępowania**

33. Trybunał przypomina, że rozsądna długość postępowania musi być oceniana w świetle konkretnych okoliczności sprawy i mając na względzie kryteria wyznaczone przez orzecznictwo Trybunału, w szczególności skomplikowany charakter sprawy, postępowanie skarżącego i właściwych władz krajowych oraz waga tego jak bardzo istotne dla skarżącego było postępowanie (zobacz na przykład sprawę *Comingersoll S.A. p. Portugalii* [GC], nr 35382/97, § 19, z dnia 6 kwietnia 2000, mającą być opublikowaną w oficjalnych raportach Trybunału).

### *1. Skomplikowany charakter sprawy*

34. Rząd utrzymywał, że sprawa była skomplikowana ponieważ zachodziła potrzeba uzyskania opinii biegłego w celu ustalenia w jaki sposób należało podzielić nieruchomość. W trakcie postępowania sąd uzyskał czternaście opinii biegłych. Rząd wnosił również, że postępowanie stało się jeszcze bardziej skomplikowane ze względu na fakt, że jedna ze stron postępowania B.G. zmarła w dniu 3 października 1997 r.

35. Skarżący nie zgadzał się z opinią Rządu i przekonywał, że sprawa nie była skomplikowana.

36. Trybunał zauważa, że spośród czternastu opinii biegłych uzyskanych w trakcie postępowania tylko jedna z dnia 22 listopada 1995 r. została zlecona przez Sąd Rejonowy po 1 maja 1993 r. Można zatem rozsądnie przyjąć, że po uzyskaniu przez Sąd Rejonowy opinii biegłego z dnia 22 listopada 1995 r. nie uznał on iż sprawa dotyczyła dodatkowych skomplikowanych aspektów prawnych. Trybunał uznaje, że charakter zagadnień faktycznych i prawnych analizowanych przez sąd w obecnej sprawie, a mianowicie spór o podział praw do domu, nie potwierdza wniosku, że całkowita długość postępowania może być wytłumaczona wyłącznie przez skomplikowany charakter sprawy.

### *2. Postępowanie skarżącego*

7. Rząd utrzymywał, że skarżący przyczynił się do przedłużenia postępowania przez swój stosunek i głęboką niechęć do współ-właścicieli domu, który uniemożliwił zawarcie jakiegokolwiek porozumienia między stronami. W dalszej części Rząd podnosił, że skarżący wielokrotnie

sprzeciwiał się większością propozycji zawarcia ugody, postanowieniom i nakazom wydawanym w trakcie postępowania. Na zakończenie rząd twierdził, że skarżący i współ-właściciele nie mogli dojść do porozumienia w sprawie jakichkolwiek propozycji dotyczących podziału nieruchomości zaproponowanych przez biegłych.

38. Skarżący twierdził, że nie przyczynił się do długości postępowania. Stwierdził on, że znaczna przewlekłość postępowania została spowodowana przez dwóch współ-właścicieli (G.G. i B.G.), którzy przedłużali postępowanie poprzez niewykonywanie postanowień sądowych i nie pojawianie się na rozprawie.

39. Trybunał uznaje, że nawet jeżeli pewną przewlekłość postępowania można przypisać postępowaniu skarżącego, zwłoka ta wynikała z usprawiedliwionego wykonywania praw proceduralnych, a nie z jego chęci opóźniania szybkiego rozstrzygnięcia sporu. W każdym razie Trybunał nie jest przekonany, by opóźnienia te tłumaczyły całkowitą długość postępowania.

### *3. Postępowanie władz sądowych i jakie były konsekwencje postępowania dla skarżącego*

40. Rząd twierdzi, że władze wykazywały należytą staranność w trakcie postępowania. Stwierdził on, że między 1 maja 1993 r. a 4 lutego 1997 r. (data pierwszego zawieszenia postępowania) Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi podjął liczne środki zmierzające do szybkiego rozwiązania sporu. W tym względzie, Rząd powołał się na postanowienie Sądu Rejonowego o uzyskanie opinii biegłego i twierdził, że Sąd Rejonowy próbował uzyskać opinię biegłego tak szybko jak to było możliwe. Wysiłki Sądu Rejonowego były utrudnione według Rządu ze względu na odwołanie z dnia 2 lutego 1995 r. od bliżej nie sprecyzowanego postanowienia procesowego sądu pierwszej instancji i przekazania akt sprawy do Sądu Wojewódzkiego w Warszawie. Po zwrocie akt sprawy w dniu 27 kwietnia 1995 r. Sąd Rejonowy przekazał je do Instytutu Techniki Budowlanej w związku z koniecznością przygotowania opinii biegłego. Następnie, w dniu 16 sierpnia 1995 r. Sąd Rejonowy zwrócił się do biegłych z wyżej wymienionego Instytutu o przyspieszenie przygotowania opinii.

41. W dalszej części Rząd twierdził, że podczas dwóch rozpraw, które miały miejsce w 1996 r. Sąd Rejonowy bezskutecznie próbował przekonać strony do zawarcia ugody.

42. Rząd podkreślał również, że po zawieszeniu postępowania w dniu 16 grudnia 1997 r. Sąd Rejonowy nie mógł podjąć postępowania na własny wniosek ponieważ nie otrzymał on żadnej informacji o spadkobiercach B.G. albo o ustanowieniu kuratora spadku, co na gruncie kodeksu postępowania cywilnego było koniecznym warunkiem do wznowienia postępowania.

43. Na zakończenie odnośnie tego jakie były konsekwencje postępowania dla skarżącego Rząd twierdził, że jedynym zagadnieniem

postępowania było korzystanie z nieruchomości, a wynik końcowy postępowania nie miał zasadniczego znaczenia dla skarżącego. Tym samym szczególna staranność nie była wymagana od władz w tym postępowaniu.

44. Skarżący twierdził, że po 1 maja 1993 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi prowadził sprawę w bardzo opieszały sposób. Skarżący powołał się w szczególności na prawie roczną zwłokę, która wynikała z niespójnego podejścia Sądu Rejonowego do wdrażania swojego postanowienia o wizji lokalnej nieruchomości. Skarżący twierdził, że Sąd Rejonowy zdecydował się przeprowadzić wizję lokalną i zlecił stronom zapłacić z góry za wykonanie tej czynności. Jednakże w trakcie dwóch dni wyznaczonych przez Sąd Rejonowy, a mianowicie 14 października 1993 r. oraz 24 marca 1994 r. żadna wizja lokalna się nie odbyła. W dniu 29 kwietnia 1994 r. Sąd Rejonowy postanowił w konsekwencji nie przeprowadzać wizji lokalnej.

45. Skarżący twierdził, że powolny proces przygotowania opinii przez Instytut Techniki Budowlanej spowodował dalszą zwłokę w postępowaniu. W tym względzie skarżący twierdził, że Sąd Rejonowy miał do swojej dyspozycji skuteczne środki by przyspieszyć przygotowanie opinii poprzez nałożenie kar pieniężnych na biegłych za nieuzasadnioną zwłokę w przygotowaniu ich opinii (zgodnie z artykułem 287 kodeksu postępowania cywilnego). Jednakże Sąd Rejonowy nie skorzystał z tej możliwości.

46. Skarżący w dalszej części twierdził, że po upływie jednego roku od zawieszenia postępowania (16 grudnia 1997 r.) i po nie podjęciu żadnych działań przez rodzinę zmarłej, sąd na własny wniosek mógł wyznaczyć kuratora spadku po zmarłej B.G. w celu wznowienia postępowania. Jednakże wniosek skarżącego o wznowienie postępowania został odrzucony w dniu 8 lutego 2000 r.

47. Odnośnie tego jakie miało konsekwencje dla skarżącego postępowanie skarżący twierdził, że nadmierna długość postępowania spowodowała u niego znaczną niewygodę biorąc pod uwagę jego zaawansowany wiek oraz trudne warunki mieszkaniowe, w których musiał żyć.

48. Skarżący podsumował, że doszło do naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji.

49. Trybunał przypomina, że zaskarżone postępowanie rozpoczęło się 23 września 1980 r. przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Pragi i że nadal ono trwa przed tym sądem. Jak na razie w sprawie nie została wydana końcowa decyzja co do przedmiotu sporu.

50. Trybunał odnotowuje, że w bliżej nie sprecyzowanym dniu w 1993 r. Sąd Rejonowy postanowił przeprowadzić wizję lokalną nieruchomości i że w kwietniu 1993 r. strony uiściły opłatę z góry za tę czynność. Sąd Rejonowy wyznaczył dwie daty wizji lokalnej, a mianowicie 14 października 1993 r. oraz 24 marca 1994 r. Jednakże w trakcie żadnego z tych terminów nie odbyła się wizja lokalna nieruchomości. Trybunał



zauważa, że okres bezczynności wynoszący około jednego roku miał miejsce w postępowaniu w wyniku postanowienia Sądu Rejonowego dotyczącego wizji lokalnej nieruchomości.

51. Trybunał zauważa, że w dniu 29 kwietnia 1994 r. Sąd Rejonowy postanowił zlecić przygotowanie opinii biegłego z Instytutu Techniki Budowlanej. Przygotowanie opinii zajęło ponad osiemnaście miesięcy. Nawet jeżeli, jak twierdzi Rząd, okres około dwóch miesięcy odnoszący się do przekazania akt sprawy Sądowi Wojewódzkiemu po wniesieniu zażalenia skarżącego mógłby zostać przypisany postępowaniu skarżącego, to Trybunał uznaje, że żadne przekonujące wytłumaczenie pozostałej zwłoki nie zostało przez Rząd zaprezentowane. W tym kontekście Trybunał przypomina, że podstawowa odpowiedzialność za zwłokę wynikającą z powolności w przygotowaniu opinii spoczywa na Państwie (zobacz, *inter alia*, wyrok w sprawie Capuano p. Włochom z dnia 25 czerwca 1987 r., Seria A nr 119, str. 14, § 32).

52. Trybunał odnotowuje, że po 1 maja 1993 r. Sąd Rejonowy przeprowadził tylko trzy rozprawy w sprawie, a mianowicie w dniach 9 kwietnia 1996 r., 29 października 1996 r. oraz 4 lutego 1997 r., kiedy to postępowanie zostało po raz pierwszy zawieszone. Co więcej, Trybunał zauważa, że istniała zwłoka ponad pięciu miesięcy, między 10 marca 2000 r. a 30 sierpnia 2000 r. w wydaniu postanowienia co do wniosku skarżącego o ustanowienie kuratora spadku po zmarłej B.G. Trybunał zauważa również, że żaden istotny postęp nie został osiągnięty w postępowaniu od 30 sierpnia 2000 r. pomimo faktu, że po ustanowieniu kuratora spadku po zmarłej B.G. postępowanie mogło zostać wznowione przez Sąd Rejonowy zgodnie z odpowiednimi postanowieniami kodeksu postępowania cywilnego.

53. W kwestii tego jakie są konsekwencje postępowania dla skarżącego Trybunał uznaje, że w trakcie całego postępowania skarżący zmuszony był żyć w skromnych warunkach. Mając na względzie te uwarunkowania oraz biorąc pod uwagę zaawansowany wiek skarżącego Trybunał uznaje, że w interesie skarżącego było by końcowa decyzja została wydana w rozsądnym terminie.

54. Mając na względzie okoliczności sprawy oraz biorąc pod uwagę całkowitą długość postępowania Trybunał uznaje, że wymóg „rozsądnego czasu” wyznaczony przez artykuł 6 § 1 Konwencji nie został zachowany w obecnej sprawie. Tym samym doszło do naruszenia tego postanowienia.

## II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

55. Artykuł 41 Konwencji stwierdza:

“Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie”.

### A. Szkoda

56. Syn skarżącego T.G. domagał się PLN 50.000 (EUR 13,922.53) w ramach zadośćuczynienia za utratę wartości domu stanowiącego współwłasność a wynikającą bezpośrednio z postanowień wydanych w trakcie postępowania oraz nadmiernej długości postępowania. Syn skarżącego wniósł w tym względzie, że postanowienie z dnia 27 maja 1988 r. na mocy którego Sąd Rejonowy zabronił skarżącemu dokonywania jakichkolwiek przeróbek w domu i które do dnia dzisiejszego obowiązuje doprowadziło do poważnego zużycia różnych instalacji domowych.

57. Rząd nie ustosunkował się do roszczeń skarżącego.

58. Trybunał przypomina w pierwszej kolejności, że w decyzji o dopuszczalności obecnej skargi uznał on *locus standi* T.G., syna skarżącego do podtrzymywania skargi po śmierci skarżącego w dniu 2 grudnia 2000 r. Trybunał uznaje, że jako osoba uprawniona do podtrzymywania wniosku po śmierci skarżącego, T.G. może również zająć miejsce skarżącego odnośnie roszczeń o zadośćuczynienie na gruncie artykułu 41 Konwencji oraz artykułu 60 Regulaminu Trybunału (zobacz sprawę *Malhous p. Republice Czeskiej* [GC], 33071/96, § 67, mającą być opublikowaną w oficjalnych raportach Trybunału).

59. Trybunał zauważył, że sumy, których domaga się skarżący w odniesieniu do szkody pieniężnej odnoszą się do domniemanego zmniejszenia wartości domu, którego współwłaścicielem był skarżący, w związku z nierozsądną długością postępowania krajowego. Jednakże Trybunał odnotowuje, że syn skarżącego nie przedstawił żadnych dowodów wskazujących na związek przyczynowy między szkodą pieniężną, której domagał się skarżący a naruszeniem artykułu 6 § 1 Konwencji ustalonym przez Trybunał. W konsekwencji Trybunał uznaje, że roszczenie to musi zostać oddalone.

### B. Szkoda nie pieniężna

60. T.G. domagał się PLN 20.000 (EUR 5.569) w ramach zadośćuczynienia w związku ze stresem, którego doznał jego zmarły ojciec w wyniku tego, że był zmuszony mieszkać przez wiele lat w bardzo zimnym mieszkaniu, bez bieżącej ciepłej wody i bez dopływu gazu. T.G. w dalszej części twierdził, że brak tych ułatwień uniemożliwił rodzinie zapewnienie odpowiedniej opieki skarżącemu, który nie chciał się

wyprowadzić ze swojego mieszkania. Na zakończenie T.G. zwrócił się do Trybunału by wziął pod uwagę stres skarżącego związany z nadmierną długością postępowania oraz brakiem możliwości dysponowania swoją nieruchomością.

61. Rząd nie ustosunkował się do powyższych roszczeń.

62. Trybunał zauważa, że T.G. domagał się zadośćuczynienia za szkodę nie-pieniężną odnośnie naruszenia artykułu 6 § 1 Konwencji. Przyjmując, że skarżący posiada *locus standi*, Trybunał uznaje, że w obecnej sprawie T.G. może wnieść roszczenie pod tym tytułem. Trybunał uznaje, że skarżący bez wątpienia poniósł szkodę nie-pieniężną – taką jak stres i frustrację wynikającą z przedłużającej się długości postępowania, która nie zostanie właściwie wynagrodzona przez samo uznanie, że doszło do naruszenia Konwencji. Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy oraz dokonując oceny na zasadzie sprawiedliwości Trybunał przyznaje T.G. całkowitą dochodzoną kwotę, a mianowicie EUR 5.569.

### C. Koszty i wydatki

63. Skarżący nie domagał się zwrotu kosztów i wydatków w związku z postępowaniem przed Trybunałem.

### D. Odsetki ustawowe

64. Zgodnie z informacją dostępną Trybunałowi, ustawowe odsetki stosowane w Polsce w dniu przyjęcia obecnego wyroku wynoszą 30 % rocznie.

### Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. Uznaje, że miało miejsce naruszenie artykułu 6 § 1 Konwencji;
2. *Uznaje*,
  - (a) że pozwane Państwo ma zapłacić synowi skarżącego T.G., w przeciągu trzech miesięcy, od dnia kiedy wyrok stanie się ostateczny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji, w ramach szkody niepieniężnej kwotę EUR 5.569 (pięć tysięcy pięćset sześćdziesiąt dziewięć euro), która powinna zostać przeliczona na walutę krajową pozwanego Państwa po kursie z dnia uregulowania należności, włącznie z jakimkolwiek podatkiem, który może zostać naliczony od powyższej kwoty;
  - (b) zwykłe odsetki w wysokości 30% rocznie będą naliczane od upływu powyżej wspomnianego okresu trzech miesięcy do dnia uregulowania należności;

3. *Oddala* pozostałe roszczenia o sprawiedliwe zadośćuczynienie wniesione przez syna skarżącego.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszono pisemnie 16 kwietnia 2002 r., zgodnie z artykułem 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Michael O'BOYLE  
Kancierz

Nicolas BRATZA  
Przewodniczący